

ACC. N:R M. 10111: 1-3.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Carl Sandberg
Härad: Ö. Göinge Adress: Flora Hobellet, Osby
Socken: Örkened Berättat av: Lärarinnan Bengta Nilsson
Uppteckningsår: 1946 Född år 1875 i Örkened

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ramsor och småbarnslekar.

Lw F. 53.

Skriv endast på denna sida!

M. 10111: /

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Carl Sandborg, O s b y.
Härad: Östra Göinge Adress: Stora Hotellet, O s b y.
Socken: Ö r k e n e d Berättat av: Lär:rinna Bengta Nilsson
Uppteckningsår: (1910) 1946 Född år 1875 i Ö r k e n e d.

L.U.F. 53. --- RAMSOR OCH SMÅBARN SLEKAR.

- 1).....Räkneramsor, som användes vid t. ex. kurragömma-lekar i min barn-
dom voro i allmänhet dessa: " Elle pelle- Knalle fri" e.d. och man
fortsatte tills endast en blev kvar- och den skulle " stå".....
- 2)....I våra dagar äro de flesta av dessa räkneramsor visst utbytta mot ny-
are liknande, efter vad lärarna i dessa dagar berättat.
Lekarna i skolorna, även i dessa jämförelsevis avlägsna trakter, ha
blivit mera sporbetonade, då Lärarna, såväl manliga som kvinliga, äro
mera inställda på modernare former av lekar ute på antingen skolgården
eller någon lämplig plats i skolans närhet. Jag är bekant med många
Lärare och de äro ganska enstämmiga i sina uttalande om dessa saker.
Många av dessa enklare lekformer, förekomma däremot bland barnen
något år innan småskolan börjar, då de träffas t. ex. vid barnfester i
hemmen, då någon av " telningarna" fyller år e.d.-----
- 3)....Lekar med smättingarnas händer, som t. ex. "Tommetott, slickepott-
långeman, stafian, lilleman" förekommer ju stundom, men mest är det
som förut nämts- lek med olika storlekar bollar till fotbollen- krock-
etspelet, förekom ganska ofta till och med bland vuxna, som voro på
kalas hos Lärarna. Numera är det ganska sällsynt, till förmån för som
förenämts - modernare lekar, såsom följande:
Krocket-spel- Sista paret ut etc. Vissa av våra skolor i nord-
östra Skåne, äro belägna i barrskogsområden och där leka barnen ofta
" kurra gömme" bland enebuskar o.d., då vederb. Lärare icke har tid
att vara lekledare.
- 4)... Olika visor, som sjöngs medan barnet fick "rida ranka"? Svar:
"Rida, rida ranka- hästen heter blanka" etc. " Mammans lilla kråka" etc

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

2
M. 10111:2.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Carl Sandborg, O s b y.
Härad: Östra Göinge Adress: Stora Hotellet, O s b y.
Socken: Ö r k e n e d Berättat av: Lär:rinnan Bengta Nilsson
Uppteckningsår: (1910) 1946 Född år 1875 i Ö r k e n e d

L.U.F. 53. --- Ramsor och SMÅBARNSSLEKAR.

- 5)... Var "borra, borra gulläpple" en småbarnslek eller pantlek? Svar: Det var en småbarnslek, ävensom " Dra handske". Borra gulläpple gick vanligen så till: Man lade knutna känder på varandra, med lillfingret nedåt och pekade med pekfingret i de andras knutna pekfinger och slog bort den översta handen och så undan för undan. "Dra handske", däremot gick så till, att man lade flata händerna ovanpå varandra- alla som deltog i leken, sedan greps den understa handen bort och placerades överst igen o.s.v.
- 6)... Vad sjöng man för vaggvisor?- Svar: " Ute blåser sommarvind"-
" Vyss, vyss du lilla, somna ljuvt och stilla". Även s.k.
"hemkompositioner" förekom ofta, för att barnen skulle somna.
- 7)... Eller vad kunde man hitta på för lekar att förströ de små barnen?
Svar: Bruket att förströ de små barnen, berodde på vilken sorts vaggor, som voro i bruk. På många ställen förekommo s.k. "kolafatsvaggor, som voro hängda i fyra starka snören eller kläna rep fästade i taket och med ett annat i vaggan fäst snören sattes "korgen" i rörelse fram o åter. " Kolafat" var benämning på en flätad korg av skalade och klyvda smala enekäppar, av finare sort än som användes till potatiskorgar. Sådana korgar, av lämplig storlek, som t. ex. ett stort fat e.d., användes till att lägga kokta, oskalade potatis uti och placerades på bordet, vid isynnerhet kvällsmåltider. De som användes till vaggor, gjordes naturligtvis av långa o i storlek, som rymde ett barn, så länge det behövde vaggas. i Dessa små, svängande vaggor, fick då barnet div. lämpliga föremål att leka med. Några egentliga leksaker, fanns ju då icke att få köpa i affärerna, som i våra dagar.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

3
M. 10111:3.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Carl Sandborg, O s b y.
Härad: Östra Göinge Adress: Stora Hotellet, O s b y.
Socken: Ö r k e n e d Berättat av: Lär:rinnah Bengta Nilsson
Uppteckningsår: (1910) 1946 Född år 1875 i Ö r k e n e d.

L.U.F.- 53.--- RAMSOR OCH SMÅBARNSSLEKAR.

- 8)... "Brukade modern kyssa barnet eller brukade hon t.ex. gnida sin mot barnets näsa"? Svar: Ja, båda förekom, det senare, nog mera på skämt.
- 9)... " Brukade barnen kyssa sina föräldrar t. ex. till avsked - eller ansågs det att man inte borde visa sina känslor"? Svar: Här uppe i nordöstra Skåne, är det först på senare tid detta förekommit, bland s.k. finare folk, rena landsbygdens infödda befolkning ansågo detta icke passande för vanligt folk att visa någon sådan -"kär kärvänlighet". Jag minnes som liten, att då detta förekom t. ex. i en Prästfamilj, det sades att " sådant ha vi aldrig brukat visa främmande människor och ansågs säkerligen allmänt, som modernt påfund e.d. Emigration till U.S.A., var ju ganska allmän här uppe i slutet av förra århundradet och många återsågo aldrig sina föräldrad. Men icke ens då kysste de varandra vid sista avskedet. Däremot satt tårarna icke långt inne, så gråta offentligt vågade de..
- 10)... Gjorde man skallror o.d. till småbarnen? Vad gjorde man dem av? Vad gjorde man mer för enkla leksaker till de små barnen? -Svar: Vid sekelskiftet, eller tidigare, förekom inga skallror här uppe i våra trakter i någon affär och ingen företog resor till städerna på den tiden, utom då de skulle inteckna sina gårdar, då man reste till Skånska Hypoteksför. i Lund. En enda i socknen reste till Sölvesborg, några gånger under sommartiden, för att köpa Blekingssill och sälja på kyrkbacken om söndagar, men köpte inte något annat i regeln, ty då var det "ont" om pengar. Händig föräldrar förfärdigade enkla leksaker till barnen.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!